

skal i saa Henseende henvise til et Foredrag, som nuværende Nationalbankdirektør Jak. Kr. Lindberg holdt i 1919 i Arbejdstidskommissionen, og hvor han netop paaviste, at naar man gaar fra 9 Timers Arbejde til 8 Timers, maa man regne med, at der vil kræves flere Arbejdere, og hvis de skal stilles lige saa godt, maa man derfor regne med en forøget Udgift til Arbejdets Udførelse. Dette Foredrag findes i Arbejdstidskommissionens Betænkning af 2. Maj 1919 Side 57. Jeg skal endvidere henvise til en Betænkning fra Erhvervsministeriets Industrivalg, afgiven i December 1925, altsaa for kun godt og vel et Aar siden, en Kommission, hvor der var saa gode Fagforeningsmænd og Socialdemokrater som forhenværende Landstingsmand J. A. Hansen, Sekretær Hans Jacobsen, Formand for Tekstilarbejdernes Fagforening Hr. Christen Nielsen og Borgmester P. Christensen i Helsingør. De fremsætter flere Gange i denne Betænkning den Opfattelse, at naar der i de paagældende Industrier for Tiden ikke er større Nedgang i Arbejdertallet, i Beskæftigelsen, kommer det af, at man siden Krigen er gaaet over til 8 Timers Arbejdsdagen; netop derigennem har man kunnet beskæftige flere Arbejdere ved det samme Arbejde, ved den samme Produktion. Jeg skal ikke citere, men blot henvise ærede Medlemmer, som kunde interessere sig for disse Herrers Syn paa denne Sag, til den af mig nævnte Betænkning. De vil dèr ikke een men flere Gange finde den samme Opfattelse gjort gældende. Altsaa heller ikke fra den Side, som er interesseret i at fastholde 8 Timers Arbejdsdagen, hævder man, at der kan udrettes lige saa meget i 8 Timer, som i 9, naar man da skal stille sig paa et objektivi Standpunkt, hvad jeg gaar ud fra, at man har gjort i denne Betænkning.

Den anden Side af Sagen er jo Lønsiden. Nu ved jeg nok, at man fra mange Sider og navnlig fra Fagforeningernes og socialdemokratiske Side siger: Ja, Lønnen spiller ingen Rolle for Beskæftigelsen. Det synes jeg er en mærkelig Opfattelse og en Opfattelse, som strider mod, tror jeg, baade Nationaløkonomi og den praktiske Erfaring, at Prisen paa en Vare ingen Indflydelse har paa Afsætningen af denne Vare og dermed paa Beskæftigelsen i vedkommende Produktionsgren. Det er, tror jeg, en ny Opfattelse, som det vil blive vanskeligt at hævde i det praktiske og for Resten ogsaa, naar man ser teoretisk paa Sagen. Men det er altsaa det, man hører: Lønnen spiller ingen Rolle for Beskæftigelsen, for Lønnen er en saa ringe Del

af Vareprisen. Vi husker jo den Forklaring, vi har faaet af, hvor meget Arbejdsløn der indgaar i Prisen paa et Par Støvler og i en Meter Tøj. Nu vil jeg gøre opmærksom paa, at Arbejdslønnen for et Par Støvler og en Meter Tøj bestaar ikke blot i det, den Mand faar, der syr Støvlerne af det færdige Læder. Der løber jo Arbejdsløn paa helt fra Bunden af, lige fra Raastoffets Frembringelse, indtil Støvlerne er færdige og sælges til Forbrugeren. Men bortset fra Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejdslønnen udgør meget eller lidt af Prisen, er det min Opfattelse, at det, vi har at leve af her i Landet for Tiden, er vor Arbejdskraft, i det væsentlige kun vor Arbejdskraft. Vi har nok en Del Kapital, som under normale Forhold giver en Indkomst, men den er jo bunden i Virksomhederne, i Maskiner, i Varelagre, i Besætning og Inventar i det hele taget; og jeg tror, at de økonomiske Forhold, vi nu lever under, er af en saadan Natur, at disse Værdier i Virkeligheden kun afkaster en ganske ringe, ja, i mange Tilfælde slet ingen Forrentning. Derfor er det praktisk talt vor Arbejdskraft, vi lever af og skal leve af i hvert Fald for Tiden her i Landet, hvis vi ikke skal leve af at spise vor Kapital op. Hvad enten Arbejdslønnen repræsenterer en større eller mindre Del af den færdige Vares Værdi, er det nu en Gang den, vi skal leve af, og hvis vi vil have saa meget for denne Del, at Arbejdet gaar vor Dør forbi, faar vi ingenting at leve af, for saa bliver vi arbejdsløse.

Vi ser da ogsaa, at den Opfattelse, at Lønnen ingen Rolle spiller, er man i Virkeligheden i Praksis gaaet imod ogsaa fra socialdemokratisk Side. Jeg skal minde om, at i Efteraaret den daværende Erhvervsminister Stauning her i Rigsdagen fremsatte Forslag, hvorefter der skulde ydes 15 Mill. Kr. til Støtte for Erhvervslivet for at faa Arbejde sat i Gang, og at denne Støtte jo i det væsentlige skulde ydes saaledes, at der gaves 2 Kr. i Tilskud for hver Arbejder, der blev sat i Arbejde. Det vil altsaa sige, at man paa den Maade skulde kunne fremskaffe 7½ Million Arbejdsdage. 7½ Million Arbejdsdage svarer til 50 000 Mand i Arbejde i 6 Maaneder, hvis man regner med 25 Arbejdsdage om Maaneden. Den daværende Regering mente altsaa, at naar Lønnen i Virksomhederne kunde sættes ned med 2 Kr. om Dagen pr. Arbejder, kunde der fremskaffes saa meget mere Arbejde til Afhjælpning af Arbejdsløsheden. Det viser tydeligt og klart, at ogsaa fra den Side har man Forstaaelse af, at det i ikke ringe Grad er Arbejdslønnen, der trykker og afholder